

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-4.04

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Навчально-науковий Інститут харчових технологій,
готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

Денна форма навчання

Кафедра педагогіки та суспільних наук

Допускається до захисту
Завідувач кафедри _____ І. М. Петренко
(підпис, ім'я та прізвище)

« _____ » _____ 20.... р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

**на тему «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ
ГАЛУЗІ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ»**

(за матеріалами

_____)
(повна назва підприємства)

зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
освітня програма «Педагогіка вищої школи»
ступеня магістр

Виконавець роботи **Бабенко Катерина Олегівна**

(підпис, дата)

Науковий керівник **д.пед.н., доц. Кононець Наталія Василівна**

(підпис, дата)

Полтава 2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-4.03

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Затверджую

Завідувач кафедри

_____ І. М. Петренко
(підпис)

« ____ » _____ 20.. р.

**ЗАВДАННЯ ТА КАЛЕНДАРНИЙ ГРАФІК
ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ****на тему «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ»****Здобувачем вищої освіти зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»****Освітня програма «Педагогіка вищої школи»****Прізвище, ім'я, по батькові Бабенко Катерина Олегівна**

Затверджена наказом ректора № _____ від « ____ » _____ 20.. р.

Зміст роботи (визначається кожною кафедрою окремо)	Термін виконання	Термін фактичного виконання
1. Підбір і вивчення літературних джерел, вибір теми, її обґрунтування	до 17.10.2019 р.	
2. Складання і затвердження розгорнутого плану	до 14.11.2019 р.	
3. Написання теоретичного першого розділу	до 01.02.2020 р.	
4. Написання другого розділу	до 27.11.2020 р.	
5. Розробка та обґрунтування висновків та пропозицій	до 10.05.2020 р.	
6. Подання дипломної роботи для обговорення у ЗВО, на матеріалах якого виконувалась дипломна робота	до 11.06.2020 р.	
7. Доопрацювання дипломної роботи з урахуванням зауважень і пропозицій	до 01.09.2020 р.	
8. Оформлення роботи, та подання роботи науковому керівнику	до 01.10.2020 р.	
9. Подання дипломної роботи на кафедру	до 15.11.2020 р.	
10. Подання дипломної роботи для зовнішнього рецензування	до 01.12.2020 р.	

Дата видачі завдання « ____ » _____ 20.. р.

Здобувач вищої освіти _____
(підпис)Науковий керівник _____ **д.пед.н., доц. Кононець Наталія Василівна**
(підпис)***Результати захисту дипломної роботи***

Дипломна робота оцінена на _____

(балів, оцінка за національною шкалою, оцінка за ЄКТС)

Протокол засідання ЕК № _____ від « ____ » _____ 20...р.

Секретар ЕК _____ **Т. І. Тетко**
(підпис) (ім'я та прізвище)

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Оцінювання

дипломної роботи, виконаної здобувачем вищої освіти

Бабенко Катериною Олегівною

(прізвище, ім'я, по-батькові)

зі спеціальності **011 «Освітні, педагогічні науки»**

ступеня **магістр**

на тему **ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ З
ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

№ з/п	Показники оцінювання	Бали
1.	Зміст (до 60 балів)	
2.	Оформлення та організація виконання (до 10 балів)	
3.	Захист (до 30 балів)	
	Усього балів	
	Оцінка за національною шкалою	
	Оцінка за шкалою ЄКТС	

Підпис членів екзаменаційної комісії:

_____	_____
(підпис)	(ім'я, прізвище)
_____	_____
(підпис)	(ім'я, прізвище)
_____	_____
(підпис)	(ім'я, прізвище)
_____	_____
(підпис)	(ім'я, прізвище)
_____	_____
(підпис)	(ім'я, прізвище)

Протокол засідання ЕК № _____ від « ____ » _____ 2020 р.

Секретар ЕК _____

(підпис)

Тетко Т.І.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, який містить 29 позицій. Загальний обсяг роботи – 63 сторінки, основний зміст роботи викладено на 52 сторінках.

Ключові слова: фахівець, економічна галузь, заклад вищої освіти, професійна підготовка, організаційно-педагогічні умови, дистанційні технології

Об'єктом дослідження професійна підготовка фахівців економічної галузі.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій.

Мета дослідження полягає у розробленні, теоретичному обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій.

Методи дослідження. Відповідно визначених завдань використано такі методи дослідження: – *теоретичні*: аналіз педагогічної літератури для визначення поняттєво-категоріального апарату дипломної магістерської роботи; систематизація, узагальнення і порівняння проаналізованих теоретичних джерел із проблеми професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій; моделювання з метою розроблення організаційно-педагогічних умов професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій; – *емпіричні*: діагностичні – анкетування, опитування.

Наукова новизна та теоретичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вперше:

– визначено педагогічні умови організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій (1) посилення мотивації студентів до опанування навчальним матеріалом за допомогою дистанційних технологій; 2) індивідуальний підхід до професійної підготовки фахівців економічної галузі в умовах освітнього закладу; 3) активне використання сучасних інтернет-сервісів для організації освітнього процесу);

– *удосконалено*: методика професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій;

подальшого розвитку набули:

– теоретичні положення професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у: розробленні методичного забезпечення для реалізації організаційно-педагогічних умов професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій.

ANNOTATION

ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS OF PROFESSIONAL TRAINING OF ECONOMIC INDUSTRY SPECIALISTS USING REMOTE TECHNOLOGIES

This thesis consists of an introduction, two sections, conclusions to each section, general conclusions, a list of sources used, which contains 29 items. The total volume of the work is 63 pages, the main content of the work is presented on 52 pages.

Key words: specialist, economic branch, institution of higher education, professional training, organizational and pedagogical conditions, remote technologies

The object of research is the professional training of specialists in the economic field.

The subject of research - organizational and pedagogical conditions of professional training of specialists in the economic field with the use of remote technologies.

The purpose of the research is to develop, theoretically substantiate the organizational and pedagogical conditions of professional training of specialists in the economic field with the use of remote technologies.

Research methods. Accordingly, the following research methods were used:
- theoretical: analysis of pedagogical literature to determine the conceptual and categorical apparatus of the master's thesis; systematization, generalization and comparison of the analyzed theoretical sources on the problem of professional training of specialists in the economic field with the use of remote technologies; modeling in order to develop organizational and pedagogical conditions for the training of specialists in the field of economics using remote technologies; - empirical: diagnostic - questionnaires, surveys.

The scientific novelty and theoretical significance of the obtained results is that for the first time:

- pedagogical conditions of organizational and pedagogical conditions of professional training of specialists of economic branch with use of remote technologies are defined (1) strengthening of motivation of students to master of educational material by means of remote technologies; 2) individual approach to professional training of specialists in the economic field in an educational institution; 3) active use of modern Internet services for the organization of the educational process);

- improved: methods of professional training of specialists in the economic field using remote technologies;

further development were:

- theoretical provisions of professional training of specialists in the economic field with the use of remote technologies.

The practical significance of the obtained research results is: the development of methodological support for the implementation of organizational and pedagogical conditions for the training of

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	12
1.1. Поняття організаційно-педагогічних умов професійної підготовки фахівців економічної галузі	12
1.2. Поняття дистанційних технологій елементи та історія виникнення ..	20
1.3. Моделі та структура дистанційних технологій.....	29
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	33
2.1 Визначення організаційно педагогічних умов професійної підготовки фахівців економічної галузі	33
2.2 Характеристика дистанційної форми навчання та характеристика змішаної форми навчання	45
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	58
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	60

ВСТУП

Актуальність дослідження. У наш час питання освіти є досить актуальним, так як не в кожного є можливість навчатися кожного дня по п'ять або сім годин в аудиторії, чи витратити по декілька тижнів на сесію під час заочного навчання, а от навчатися дистанційно є досить актуальним та зручним. В усьому світі воно набуває досить великого попиту, але в той же час перед навчальним закладом постає ряд питань: як організувати навчальний процес; в який час здійснювати навчальну діяльність; за допомогою яких програм проводити навчання.

Аналіз останніх публікацій. Проблематику вдосконалення економічної освіти досліджувати О. Аксьонова, В. Балюк, І. Балягіна, Є. Іванченко, Г. Ковальчук, Н. Кононець, Г. Матукова, Н. Тверезовська, Н. Ткаленко, Н. Пасічник, Т. Поясок, В. Федоренко та інші науковці. Ці дослідження дають можливість вивчити всі умови професійної підготовки фахівців, зокрема, можливості упровадження дистанційних технологій у процесі навчання.

У наш час значення економічної освіти значно зросло. Збільшилася конкуренція на ринку праці висококваліфікованих фахівців, які можуть не тільки усвідомлювати механізм дії, а й швидко опанувати нові знання і навички, необхідні для успішного виконання поставлених задач, особливо, в умовах цифровізації економіки. Тому в навчальних закладах підвищилася якість викладання та вимоги до підготовки висококваліфікованих фахівців-економістів.

Економіст – професія нової епохи. Ця людина живе не сьогоднішнім днем, а думкою про майбутнє, дбає про добробут, досягає цілей завдяки величезному обсягу знань, здобутому на основі вивченого матеріалу в навчальному закладі та дослідженому особисто, та завдяки таланту до економічної справи.

Отже, актуальність цієї проблеми, недостатній рівень її теоретичної та методичної розробленості спричинили вибір теми дослідження:

«Організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій».

Мета дослідження: полягає в розробленні організаційно-педагогічних умов професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій.

Відповідно до мети дослідження визначено його основні **завдання:**

1. Визначити організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців економічної галузі
2. Дати визначення основних понять дистанційних технологій
3. Проаналізувати проведення опитування серед студентів та зробити висновки про ефективність застосування дистанційних технологій навчання.

Об'єкт дослідження - професійна підготовка фахівців економічної галузі

Предмет дослідження - організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій.

Методи дослідження. Відповідно визначених завдань використано такі методи дослідження: – теоретичні: аналіз педагогічної літератури для визначення поняттєво-категоріального апарату дипломної магістерської роботи; систематизація, узагальнення і порівняння проаналізованих теоретичних джерел із проблеми професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій; моделювання з метою розроблення організаційно-педагогічних умов професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій; – емпіричні: діагностичні – анкетування, опитування.

Наукова новизна та теоретичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вперше:

- визначено педагогічні умови організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій (1) посилення мотивації студентів до опанування

навчальним матеріалом за допомогою дистанційних технологій; 2) індивідуальний підхід до професійної підготовки фахівців економічної галузі в умовах освітнього закладу; 3) активне використання сучасних інтернет-сервісів для організації освітнього процесу);

– удосконалено: методика професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій;

подальшого розвитку набули:

– теоретичні положення професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у: розробленні методичного забезпечення для реалізації організаційно-педагогічних умов професійної підготовки фахівців економічної галузі з використанням дистанційних технологій.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України та наукові джерела за темою дослідження.

Експериментальна база дослідження: Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження доповідалися, обговорювалися й отримали позитивну оцінку на засіданнях кафедри педагогіки та суспільних наук Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», на науково-практичних конференціях у Вищому навчальному закладі Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, який містить 29 позицій. Загальний обсяг роботи – 63 сторінки, основний зміст роботи викладено на 52 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1. Поняття організаційно-педагогічних умов професійної підготовки фахівців економічної галузі

Підготовка фахівців економічної галузі повинна здійснюватися відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики, мета якої відображається у формі системи вмінь розв'язувати певні завдання.

Професійна підготовка фахівця економічного профілю передбачає формування і розвиток різноманітних професійних навичок, що утворюють складну систему. Таким чином, діяльність економіста вимагає від нього не тільки професійної майстерності, а й широкої загальної освіти, оскільки вона пов'язана з інтенсивним усним і писемним спілкуванням, передбачає широку мовленнєву практику, потребує точного вираження понять і категорій у різних сферах діяльності.

Економіка як система відносин по використанню ресурсів в господарській діяльності бере свій початок з далекого минулого. Її пояснення можна знайти ще в купецькому початковому товарознавстві, суть якого полягала в описі товарів і розрахунків фінансових результатів від господарської діяльності окремого підприємця.

Перші свідчення зародження економічної науки можна знайти у Ксенофонта (430–354 р.р. до н.е.) і Арістотеля (384–322 р.р. до н.е.). Ксенофонт написав книжку про економіку сільського господарства “Економікос” між 385 і 370 р.р. до н.е. Арістотель визначив свої методологічні основи науки про підприємство близько 350 р. до н.е.. Вже в XII ст. у працях Алі ад Діміджі описується товарна калькуляція та цінова політика підприємства. Таким чином, протягом багатьох століть люди по зернинах збирали, зберігали, нагромаджували, передавали із покоління в покоління знання про

господарську діяльність. І оскільки виробництво матеріальних благ було першою та головною умовою суспільного життя, то людина, насамперед, спрямовувала свій розум постійно на підвищення продуктивності праці при створенні необхідних для господарської діяльності засобів виробництва.

Якість сучасної вищої економічної освіти залежить від професійної компетентності та педагогічної майстерності професорсько-викладацького складу в тому чи іншому закладі вищої освіти. У зв'язку з цим важливим завданням стає формування нового типу педагогічного та економічного мислення не лише студентів, а й викладачів, активізація освітнього процесу завдяки використанню новітніх методик навчання, що зі свого боку надасть можливість отримати необхідний обсяг знань, умінь та навичок у сфері морально-культурних норм, інноваційної та підприємницької діяльності, маркетингових послуг, стратегічного менеджменту, а також комерційного права.

В умовах ринкової економіки особливого значення набуває вища економічна освіта. Оскільки модернізація економічних відносин, утвердження ринкових принципів господарювання є основою всіх суспільних і соціальних перетворень, підготовка фахівців нової формації для економічної галузі набуває особливої актуальності. В економічному розвитку держави фахівці економічної галузі відіграють важливу роль, оскільки від їхнього рівня професійної компетентності залежить успіх фінансово-господарської діяльності всієї країни й окремих підприємств. Сучасні фахівці-економісти повинні ефективно працювати як у межах власної країни, так і в міжнародному глобальному просторі, володіючи знаннями, вміннями та навичками, характерними для професії, та максимально сприяти розвитку сучасного ринку праці. Саме ринок праці посідає центральне місце серед інших ринків. Його основу становлять дві головні дійові особи – роботодавці й наймані працівники.

Економічна освіта – це вироблення у студентів чіткого уявлення про наукові закономірності розвитку економіки, особливості ринкових відносин,

цілеспрямоване, систематичне формування в майбутніх фахівців економічних знань, високої організованості та творчої ініціативи, їхня підготовка до високопрофесійної праці, вмілого дбайливого ставлення до природи, вироблення звички практично використовувати економічні знання в реальному житті [1].

Як стверджує О. Лукомська, зміст економічної освіти розглядається як система економічних знань, певних навичок і вмінь, спрямованих на вироблення економічної свідомості фахівця, його світогляду, поглядів і переконань. Дослідниця також зазначає [2], що економічна освіта молоді має базуватися на засадах урахування:

1. взаємозв'язку між потребами держави та природними, економічними, науково-технічними, практичними сторонами їх вирішення;
2. розвитку наукового ставлення до природи, економічної та практичної діяльності, які забезпечують формування економічної культури особистості.

А. Войнаровський зазначає, що економічна освіта покликана послідовно сформувати економічне мислення та свідомість, виховувати потреби, розвивати здібності в певному виді діяльності. На думку дослідника, формування економічних знань реалізується через поєднання пізнавальних, теоретичних і практичних компонентів навчання. До того ж пізнавальні компоненти створюють не тільки систему фінансових, технологічних, технічних, економічних і правових знань, а й визначають внутрішню культуру молоді, формують її готовність до свідомої гармонізації стосунків «Людина – суспільство – природа – економіка» [3, с. 44].

Роль економічної освіти, як зауважує О. Лукомська, зростає у зв'язку з розвитком малого та середнього бізнесу в Україні. Саме тому економічна освіта в аспекті її модернізації потребує переходу до інтегрованої моделі фінансування освіти, елементами якої мають бути такі складники: багатоканальне державне фінансування вищої освіти, кредитування навчання в закладах вищої освіти та підтримка економічних суб'єктів, які оплачують

навчання самостійно. Збільшення видатків на освіту та наукові дослідження сприятиме зменшенню педагогічного навантаження викладачів і можливості більш поглиблено займатись науковою роботою, що істотно вплине на їхню кваліфікацію. Ще одним стимулом підвищення рівня професійності для викладачів економіки є надання на конкурсній основі грантів на проведення економічних досліджень. Внаслідок цього викладачі економіки матимуть можливість здійснювати наукову роботу на високому рівні та отримати значну фінансову підтримку на проведення своїх досліджень. Оскільки дослідження та викладання нерозривно пов'язані, такий стимул також підвищуватиме якість викладання економіки в Україні [2]

Н. Болюбаш на основі аналізу нормативних документів, що визначають зміст вищої професійної освіти економістів і видів економічної діяльності, зазначає, що формування інформаційної компетентності майбутніх фахівців у процесі вивчення дисциплін комп'ютерного циклу здійснюється в два етапи. На першому етапі вивчаються дисципліни, що дають змогу формувати ключові та базові інформаційні компетентності. На другому – дисципліни, спрямовані на формування спеціальних інформаційних компетентностей, подальший розвиток ключових і базових компетентностей. Дослідниця виокремила базові інформаційні компетентності, що зумовлені специфікою професійної діяльності економістів різних спеціалізацій і передбачають володіння сучасними методами організації опрацювання відомостей у локальній мережі й мережі Інтернет та роботи з гіпертекстовими й електронними офісними документами різного типу (текстовими документами, розрахунковими таблицями, базами даних) у процесі: опрацювання економічної інформації, здійснення її аналітичної інтерпретації й узагальнення; створення інформаційної бази підприємства; організації інформаційного забезпечення управління економічною діяльністю; взаємодії з партнерами [4, с. 8].

Зокрема: зв'язок з гуманітарними, психологічними й педагогічними аспектами зовнішнього середовища (необхідність усвідомлення залежності

та впливу на певні аспекти професійної діяльності фахівця, розуміння часткової небезпеки від надмірної кількості новацій у економіці; врахування особливостей населення, розвиток умінь налагоджувати взаємодію з різною категорією людей); професійні проблеми, які викликають необхідність використання рекомендацій і методів психології та педагогіки в професійній роботі фінансиста, економіста (сприйняття й усвідомлення проблем різного характеру – політичні, управлінські, економічні тощо – неможливе без сприйняття та розуміння людей, їхніх особливостей; вирішення завдань професійного спрямування часто пов'язане з мотивуванням та спонуканням людей, підвищенням їхнього професіоналізму, використанням засобів переконання, показу, роз'яснення); вплив на діяльність фахівця фінансово-економічного профілю та її результати, пов'язані з його власними психологічними й педагогічними особливостями (рівень та якість переконань, інтересів, потреб, освіченість, вихованість, професійна майстерність та досвід зумовлюють відповідний рівень досягнень у його професійній діяльності); вплив на діяльність фахівця в галузі економіки і її результати особистісних якостей та професіоналізму інших співробітників організації, колег та його власної майстерності взаємодії з ними (кожний фахівець повинен володіти умінням працювати в колективі, продуктивно будувати взаємовідносини з колегами, володіти навичками ділового спілкування).

Професійна підготовка фахівців економічної галузі буде ефективною якщо буде застосовано комплекс організаційно-педагогічних заходів. Організаційно-педагогічні умови підготовки фахівців економічної галузі - це певний впорядкований комплекс що містить методи , форми, дидактичні умови , які впроваджені викладачем у навчальний процес згідно з критеріями, які враховують сучасні зміни в економіці та в світі в цілому, які позитивно впливають на навчальну діяльність студентів та формують їхню професійну підготовку.

З точки педагогіки, термін " умова" визначається, як сукупність перемінних природних, соціальних, зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на фізичний, психічний, моральний розвиток людини, її поведінку, виховання, навчання, формування особливості. "Педагогічні умови" визначаються як обставини, від яких залежить та відбувається цілісний продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, що оподатковується активністю особистості [5, с. 286].

На думку В. Манько «педагогічна умова» визначається як взаємопов'язана сукупність внутрішніх параметрів та зовнішніх характеристик функціонування, яка забезпечує високу результативність навчального процесу і відповідає психолого-педагогічним критеріям оптимальності [6, с. 153–161]. Педагогічні умови повинні відповідати певним вимогам, а саме: мати системний характер; мати чітко визначену структуру та забезпечувати зв'язки між елементами цієї структури; враховувати особливості професійної підготовки студентів в контексті їхньої готовності до професійної діяльності [7]. Як зазначає О. Федорова «педагогічна умова» - це сукупність об'єктивних можливостей змісту навчання, методів, організаційних форм та матеріальних можливостей її здійснення, що забезпечують успішне вирішення поставленого завдання [8]. Досліджуючи процес формування професійної мобільності майбутніх економістів Є. А. Іванченко, визначає педагогічну умову як обставину, яка впливає на розвиток професійних та особистісних якостей студентів і врахування якої необхідно для ефективного формування професійної мобільності майбутніх економістів у процесі навчання та наполягає на врахуванні наступних педагогічних умов: створення позитивної мотиваційної настанови на професійну мобільність при особистісноорієнтованому навчанні; використання міжпредметних зв'язків у процесі навчання майбутніх економістів; застосування сучасних інформаційних технологій для навчання студентів засобом розв'язання професійних завдань [9].

В.Д. Стасюк в своїх працях доводить , що професійна підготовка буде більш продуктивною , якщо врахувати педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців, які дозволять готувати високо кваліфікованих економістів , здатних працювати в комп'ютерних мережах, володіють навичками електронного бізнесу, вміють самостійно мислити , вільно оперувати ринковими термінами , аналізувати ринкову ситуацію та прогнозувати її розвиток, приймати ефективні рішення ,що до вирішення поставлених задач та ін. Також вона визначає певні педагогічні умови професійної діяльності:

1. Організація педагогічного процесу , що спрямований на формування та розвиток професійної підготовки фахівців;
2. Застосування особистісно-орієнтованого підходу до підготовки майбутніх економістів ;
3. Ліквідація доблювання змісту економічної освіти шляхом розвитку міжпредметних зв'язків;
4. Використання віртуальних методів навчання із застосуванням інформаційних технологій.[11]

В.О. Зінченко під час дослідження процесу формування професійної підготовки студентів економічної галузі на початковому рівні виділяє наступні педагогічні умови:

1. Забезпечення взаємозв'язку навчального матеріалу фундаментальних економічних дисциплін зі змістом господарської діяльності підприємств при набутті студентами знань, умінь та навичок вирішення організаційно-управлінських та фінансово-господарської завдань;
2. Надання спрямованості фундаментальної економічної освіти на формування у студентів мотивів до оволодіння професійно значущими знаннями та вміннями;
3. Наближення процесу підготовки студентів до практичної діяльності економіста сучасного підприємства [12].

Педагогічні умови можна розглянути як сукупність зовнішніх і внутрішніх обставин навчально-виховного процесу, від впливу яких залежить досягнення поставлених дидактичних завдань. Відтак, за характером впливу на освітній процес їх можна розділити на зовнішні та внутрішні. В. Жернов зазначає, що зовнішні умови виступають продуктом формування політичної, соціально-економічної, освітньої та інших систем зовнішнього середовища і реалізуються через відповідні фактори. Внутрішніми педагогічними умовами науковець визначає такі, які є похідними завданнями відповідного педагогічного процесу та являють собою сукупність педагогічних заходів, що забезпечують ефективне рішення цих завдань [13,с.85].

Під час створення організаційно педагогічних умов важливо враховувати сучасну ситуацію на економічному ринку та його вимоги за допомогою інформаційно - комунікаційних засобів. Це дасть змогу студентам розширювати свої знання, вміння для подальшого застосування на практиці.

Організаційно-педагогічні умови відіграють важливу роль у конструюванні навчального процесу й впливають на його перебіг. Вони сприяють якісному рівню організації процесу викладання та подання навчально-наукового матеріалу, що дає змогу студентам отримати знання, уміння та навички на високому рівні для майбутнього застосування в професійній діяльності.

1.2. Поняття дистанційних технологій елементи та історія виникнення

Одним з видів інновацій в організації професійної освіти є введення дистанційного навчання, яке за своєю суттю є особистісно-орієнтованою формою навчання.

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами.

Існують різні підходи до визначення дистанційного навчання, головні з них наведені в таблиці 1. «Визначення поняття дистанційного навчання»

Таблиця 1.

Визначення поняття дистанційного навчання

Вчений	Визначення
В. Биков	дистанційне навчання – це форма організації навчального процесу, за якої її активні учасники (об'єкт та суб'єкт навчання) досягають цілей навчання здійснюючи навчальну взаємодію принципово і переважно на відстані [14].
В. Кухаренко	Дистанційне навчання – це форма здобуття освіти, поряд з очною та заочною, при якій відуваються кращі традиційні та інноваційні засоби, а також форми навчання, що ґрунтуються на комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях [15].
А. Бітченко С. Мясников	Дистанційне навчання – це цілеспрямований процес діалогової, асинхронної або синхронної взаємодії викладача і студентів між собою та із

	засобами навчання, індиферентний до їх розташування у просторі та часі [16].
А. Андреев	Дистанційне навчання – це синтетична, інтегральна, гуманістична форма навчання, що ґрунтується на використанні широкого спектра традиційних та нових інформаційних технологій та їх технічних засобів, що використовуються для доставки навчального матеріалу, його самостійного вивчення, організації діалогового обміну між викладачем та студентом, коли процес навчання не залежить від їхнього розташування в просторі і часі, а також конкретної освітньої установи [14].

Дистанційне навчання є орієнтованим на впровадження в навчальний процес принципово нових моделей навчання, що передбачають проведення конференцій, самостійну роботу студентів з інформаційними полями з різних банків знань, проектні роботи, тренінги й інші види діяльності з комп'ютерними технологіями. Джерелом інформації в цих моделях є бази даних у віртуальному навчальному середовищі, координатором навчального процесу – викладач, а інтерпретатором знань – студент. Таким чином, діяльність студента змінюється у напрямі від одержання знань до їх пошуку.

Технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій дистанційного навчання. Педагогічні технології дистанційного навчання – це технології опосередкованого активного спілкування викладачів зі студентами з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи студентів з структурованим навчальним матеріалом, представленим у електронному вигляді. Інформаційні технології дистанційного навчання – це технології створення, передачі і збереження навчальних матеріалів, організації і супроводу навчального процесу дистанційного навчання за допомогою

телекомунікаційного зв'язку [14]. На цей час існують декілька технологій дистанційного навчання. В освіті вони відрізняються [17]: за формою представлення учбових матеріалів; за наявністю посередника у системі навчання з за ступенем використання телекомунікацій та персональних комп'ютерів; за технологіями організації контролю навчального процесу; за ступенем застосування в технології навчання звичайних методів ведення навчального процесу; за методами ідентифікації студентів під час складання іспитів.

Засобами, що забезпечують у дистанційному навчанні використання усіх форм взаємодії, є сучасні інформаційні телекомунікаційні технології, які дають студентам змогу самостійно долучатися до найрізноманітніших інформаційних джерел. Найбільш поширеними засобами організації дистанційного навчання на сьогодні є засоби, що базуються на Інтернет-технологіях – електронна пошта, відеоконференції, чати, форуми, веб-сайти, онлайн-бібліотеки, файли розсилок. Усі ці засоби часто комбінуються з традиційними друкованими матеріалами.

Таким чином, головною особливістю дистанційного навчання є самоосвіта як основа дистанційного навчання, що передбачає самомотивацію студента щодо власного навчання, а також високий рівень самоорганізації. Дистанційне навчання є ідеальним рішенням для тих, хто віддає перевагу сучасним інформаційним технологіям у навчанні, цінує свій час та заощаджує кошти.

Основними елементами дистанційного курсу є: система навчально-методичних матеріалів та система освітніх послуг, які поділяються за формою і за змістом.

Система навчально-методичних матеріалів включає за формою:

1. структуровані електронні інтерактивні навчальні матеріали, що розміщені у віртуальному навчальному середовищі, для організації навчання через Інтернет;

2. друковані матеріали (навчальний посібник, опорний конспект або робочий зошит, методичні рекомендації для слухачів, методичні рекомендації для викладачів), необхідність розроблення яких визначається специфікою курсу;

3. додаткові навчальні засоби та носії навчальної інформації (компакт-диски, відеокасети, аудіокасети), що містять довідки і енциклопедичні посилання, призначенням яких є поглиблення пізнавальних можливостей дистанційного курсу і необхідність розроблення яких визначається його специфікою.

Система освітніх послуг включає підсистеми, що спрямовані і передбачають:

1. доставку студенту навчальних матеріалів;
2. забезпечення необхідної адаптації на початку навчання і мотивації впродовж всього процесу, а також інтерактивної взаємодії слухачів і викладача, яка реалізує функції співтворчості, активних форм навчання, допомоги тощо;
3. організації самостійної роботи слухача щодо засвоєння навчального матеріалу;
4. самооцінювання та контролю знань, умінь і навичок студентів перед навчанням (попередній контроль), у процесі навчання (проміжний контроль) та у кінці навчання (заключний контроль);
5. технічної підтримки дистанційного навчання.

Дистанційний курс, розміщений у віртуальному навчальному середовищі, забезпечує: управління навчальним процесом та адміністрування; надання знань шляхом обробки наданого теоретичного матеріалу; самоконтроль; формування навичок і вмінь на основі отриманих знань; закріплення матеріалу; сумісну діяльність студентів у малих групах; синхронне та асинхронне спілкування; контроль за засвоєнням теоретичного матеріалу; виконання практичних завдань та їх контроль.

Сучасне дистанційне навчання будується на використанні наступних основних елементів: середовища передачі інформації (пошта, телебачення, радіо, інформаційні комунікаційні мережі); методів, залежних від технічного середовища обміну інформацією.

Офіційно термін "дистанційне навчання" визнали 1982 р., коли Міжнародна рада з кореспондентської освіти змінила свою назву на Міжнародну раду з дистанційного навчання.

В Україні поняття дистанційного навчання (ДН) належить до тих дидактичних понять, місце яких серед дидактичних категорій не є суворо визначеним. Цьому сприяла відсутність донедавна єдиної концепції ДН. Нині існують різні погляди на ДН - від його абсолютизації як нової універсальної форми навчання, спроможної змінити традиційну, до технології комплектування засобів і методів передачі навчальної інформації.

Американські фахівці з проблеми дистанційного навчання вважають, що ДН, у найширшому розумінні, це "інструкції до навчання, які передаються на відстані одному або багатьом індивідам, що перебувають в одному або декількох місцях". Згідно з цим визначенням, історія дистанційного навчання починається з 30-х років ХХ ст., коли було створено курси кореспондентського навчання. Але з появою інтернету роль ДН різко змінилася й ототожнюється на цьому історичному етапі з новими комп'ютерними технологіями.

Українські фахівці під час створення Українського центру дистанційної освіти погодилися під дистанційною формою навчання розуміти таку форму, яка використовує глобальні комп'ютерні комунікації (як Інтернет) і базується на індивідуальній роботі студентів з чітко підібраним навчальним матеріалом та активному спілкуванні з викладачами та іншими студентами.

Особливостями дистанційної форми навчання порівняно з традиційною звично вважають:

1. Гнучкість. Студенти, які навчаються за дистанційною формою навчання, як правило, не відвідують регулярних занять у вигляді лекцій та

семінарів, а працюють у зручний для себе час у зручному місці та в зручному темпі, що дає значну перевагу для тих, хто не може або не хоче змінити свій зручний ритм життя. Кожний може вчитися стільки, скільки йому особисто необхідно для засвоєння предмета й отримання необхідних заліків з вибраних курсів, що забезпечує принципово новий доступ до освіти за умов збереження її якостей.

2. Модульність (або модульний виклад навчального матеріалу). В основу програми ДН закладено модульний принцип. Кожна окрема дисципліна або низка дисциплін, що їх освоїли студенти, створюють цілісне уявлення про відповідну предметну сферу. Це дає змогу з переліку незалежних навчальних курсів формувати навчальний план, який відповідає індивідуальним або груповим потребам.

3. Паралельність. Можна поєднувати основну професійну діяльність з навчанням.

4. Віддаленість. Відстань від місця перебування того, хто навчається, до навчального закладу (за умови якісної роботи зв'язку) не є перешкодою для ефективного освітнього процесу.

5. Асинхронність. У процесі навчання і той, хто навчає, і той, хто навчається, можуть реалізовувати технологію навчання та учіння незалежно в часі, тобто за зручним для кожного розкладом і в зручному темпі.

6. Масовість. Кількість студентів дистанційної форми навчання не є критичним параметром. Вони мають доступ до багатьох джерел навчальної інформації (електронні бібліотеки, бази даних), а також можуть спілкуватися один з одним і з викладачем через засоби зв'язку або за допомогою інших засобів інформаційних технологій.

7. Рентабельність. Йдеться про ефективність ДН. Середня оцінка зарубіжних і українських освітніх систем ДН засвідчує, що вартість їх приблизно на 50% дешевша, в основному завдяки ефективнішому використанню наявних навчальних площ і технічних засобів інформаційних

технологій, а також більш сконцентрованому змісту навчальних матеріалів та орієнтованості технологій ДН на значну кількість студентів

8. Статус науково-педагогічного працівника. Йдеться про нову роль викладача, коли він виконує такі функції, як координація пізнавального процесу, корекція курсу, який вивчають, консультування, керівництво навчальними проектами і т. д. Взаємодія з тими, хто навчається, може здійснюватися і за допомогою електронної пошти, і під час безпосереднього контакту.

9. Статус студента. Точніше, нова роль того, хто навчається, або, як більш прийнято в системі ДН, слухача. Щоб пройти ДН, від нього вимагають особливої мотивованості, самоорганізації, працелюбності і необхідного початкового рівня освіти.

10. Нові інформаційні технології. У ДН використовують переважно нові інформаційні технології (комп'ютери, аудіо, відеотехніка, системи телекомунікації та ін.).

Усе більша кількість як українських, так і закордонних ВНЗів пропонують студентам нову форму отримання знань – дистанційне навчання, яка вже набула значного поширення у Європі, Америці, Канаді. Суть програми полягає у тому, що студент навчається за допомогою власного комп'ютера з використанням новітніх мультимедійних технологій, що дає змогу вчитися у будь-якому ВНЗі, незалежно від його місцезнаходження. Однак, українські студенти ще не володіють достатньою кількістю інформації про ці проекти, що викликає певний скептицизм та невірні уявлення.

Основні міфи та упередження щодо дистанційного навчання.

1. Ненадійність технологій. Для дистанційного навчання студенту необхідно мати лише ноутбук та доступ до мережі Інтернет, що не є проблемою для більшості сучасної молоді. Міжнародні програми дистанційного навчання розробляються великими компаніями, державними

установами та підприємствами, які зацікавлені в якості своєї продукції та послуг, тому усі методики ліцензовані та перевірені часом.

2. Менша ефективність дистанційного навчання, так як студенти не мають змоги спілкуватися одне з одним. Спілкування в Інтернеті у наш час є так само доступним та ефективним, як і при аудиторних заняттях. Використовуючи соціальні мережі, форуми та вебінари, студенти мають змогу висловлювати свої думки та ідеї, ставити питання, спілкуватися з викладачами та студентами з різних куточків світу не менш ефективно, ніж в аудиторіях.

3. Дистанційне навчання залишає викладачів без роботи. Якість будь-якої освіти залежить в першу чергу саме від викладача, його професіоналізму та бажання навчати. Дистанційна форма освіти лише пропонує нові шляхи подачі інформації та форми взаємодії педагогів зі студентами. Вона дозволяє педагогу розширити студентську аудиторію, створити власні курси та програми навчання. Тому роль педагога залишається так само важливою та необхідною. Проте варто звернути увагу й на те, що у ВНЗх із введенням дистанційної форми навчання зменшилося кількість аудиторних годин, оскільки студенти-дистанційники здебільшого навчаються самостійно, використовуючи новітні технології, рекомендовану викладачем літературу та методичні рекомендації.

4. Студенти-дистанційники вчаться гірше, ніж студенти денної та заочної форм навчання, так як відсутній контроль з боку викладачів. Викладачі дистанційного курсу не контролюють лише присутність студента на парі в момент лекції. Проте студент завжди має можливість прослухати лекцію пізніше, у зручний для нього час, а також скористатись додатковими навчальними матеріалами, статтями та підкастами. Викладачі здійснюють постійний контакт зі студентами через форуми, вебінари, електронну пошту та скайп, а студенти надсилають викладачам реферати, статті та результати тестів, що передбачає постійний моніторинг знань студентів. Проте

проконтролювати те, чи прослухав лекцію, чи виконав завдання, написав реферат тощо саме студент, а не інша людина, викладач не завжди у змозі.

5. Дипломи не мають цінності. Відповідно до чинного законодавства України, диплом про одержання дистанційної освіти є так само дійсним, як і дипломи заочної форми навчання будь-якого державного ВНЗу.

6. Відсутні поза аудиторні заходи та суспільне життя. Студентам дистанційної форми навчання не треба витратити час на дорогу, що сприяє більш раціональному розподілу часу і надає багато можливостей для активного суспільного життя. Однак активна участь у студентському та/чи науковому житті залежить більшою мірою від самого студента, ніж від викладача

7. Дистанційне навчання для тих, хто не зміг вступити до ВНЗу. Сьогодні це не відповідає дійсності. Щоб вступити до більшості державних і закордонних навчальних закладів на дистанційну форму навчання потрібно пройти співбесіду, подати документи та результати ЗНО. Студенти обирають онлайн-програми через їх гнучкий графік і зручність, а не через брак знань і погані оцінки.

Отже, дистанційне навчання, певним чином, виступає альтернативою традиційним формам навчання та надає можливість навчатися у будь-якому вищому закладі, не виїжджаючи з рідного міста або не виїжджаючи за межі України. Проте, не варто забувати й те, що дистанційна форма вимагає від студента більшої зосередженості на навчанні та більшої відповідальності.

1.3. Моделі та структура дистанційних технологій

Багато великих компаній створюють у себе в структурі центри дистанційного навчання, щоб стандартизувати, зробити дешевше і поліпшити якість підготовки свого персоналу. Практично, жодна сучасна компанія вже не може існувати без цього. Так компанія Microsoft створила великий навчальний портал для навчання своїх співробітників, користувачів або покупців своїх продуктів, розроблювачів програмного забезпечення.

Обов'язковими елементами у структурі дистанційного курсу є:

«Передмова» - інформаційна сторінка курсу (презентація курсу), що відкрита для всіх бажаючих;

«Автори курсу» – сторінка, яка відкрита для всіх бажаючих та характеризує викладачів як особистостей;

«Тьютор»- відкрита сторінка для всіх бажаючих;

«Новини курсу» – відкрита сторінка для всіх бажаючих;

«Програма курсу» – сторінка містить основні складові курсу і відкривається лише для слухачів курсу, допущених до навчання;

«Головна сторінка тижневого заняття» (типова для всіх розділів) - відкривається лише для студентів, допущених до навчання.

Існує декілька організаційно-методичних моделей дистанційного навчання.

– Навчання по типу екстернату. Це навчання, орієнтоване на екзаменаційні вимоги вищих навчальних закладів, воно призначалося для студентів, які з якихось причин не могли відвідувати стаціонарні навчальні заклади.

– Навчання на базі одного університету. Це вже ціла система навчання для студентів, які навчаються не стаціонарно (on-campus), а на відстані, заочно або дистанційно, тобто на основі нових інформаційних технологій, включаючи комп'ютерні телекомунікації (off-campus). Такі програми для

одержання різноманітних дипломів розроблені в багатьох провідних університетах миру.

– Співробітництво декількох навчальних закладів. Таке співробітництво в підготовці програм заочного дистанційного навчання дозволяє зробити їх більш професійно якісними і менш дорогими.

– Автономні освітні установи, спеціально створені для цілей дистанційної освіти. Самою великою подібною установою є Відкритий університет (The Open University) у Лондоні, на базі якого в останні роки проходить навчання дистанційно велика кількість студентів не тільки з Великобританії, але з багатьох країн світу.

– Автономні навчальні системи. Навчання в рамках подібних систем ведеться цілком за допомогою телебачення або радіопрограм, а також додаткових друкованих посібників.

– Неформальне, інтегроване дистанційне навчання на основі мультимедійних програм. Такі програми орієнтовані на навчання дорослої аудиторії, тих людей, які з якихось причин не змогли закінчити школу і отримати середню освіту. Такі проекти можуть бути частиною офіційної освітньої програми, інтегрованими в цю програму, або спеціально орієнтовані на певну освітню мету, або спеціально націлені на профілактичні програми здоров'я, як, наприклад, програми для країн, що розвиваються.

Організаційно-технологічні моделі дистанційної освіти.

1. Одиначна медиа – використання якого-небудь одного засобу навчання і каналу передачі інформації. Наприклад, навчання через переписку, навчальні радіо- або телепередачі. У цій моделі домінуючим засобом навчання є, як правило, друкований матеріал. Практично відсутня двостороння комунікація, що наближає цю модель дистанційного навчання до традиційного заочного навчання.

2. Мультимедиа – використання різних засобів навчання: навчальна допомога на друкованій основі, комп'ютерні програми навчального призначення на різних носіях, аудио- і відеозапису. Однак, домінує при

цьому передача інформації в "одну сторону". При необхідності використовуються елементи очного навчання - особисті зустрічі студентів і викладачів, проведення підсумкових навчальних семінарів або консультацій, очний прийом іспитів.т

3. Гипермедиа – модель дистанційного навчання третього покоління, що передбачає використання нових інформаційних технологій при домінуючій ролі комп'ютерних телекомунікацій. Найпростішою формою при цьому є використання електронної пошти і телеконференцій, а також аудіо навчання (сполучення телефону і телефаксу). При подальшому розвитку ця модель дистанційного навчання включає використання комплексу таких засобів як відео, телефакс і телефон (для проведення відеоконференцій) і аудіографіку при одночасному широкому використанні відеодисків, різних гіперзасобів, систем знань і штучного інтелекту.

4. Віртуальні університети.

5. Створені університетами навчальні сервера – це розширення стін самого університету. У його віртуальних аудиторіях так само, як і в основних, можна буде згодом і лекцію послухати, і лабораторну на віртуальному стенді виконати, і знайти засоби для проектування, виконання розрахунків, моделювання спроектованого пристрою. Але можливо, що все перераховане вище стане прерогативою спеціалізованих віртуальних університетів - електронних відкритих університетів без стін.

Висновки до розділу 1

Аналіз організаційно-педагогічних умов дає можливість зробити наступний висновок:

Що економіка бере свій початок в далекому минулому. Перші свідчення зародження економічної науки можна знайти у Ксенофонта (430–354 р.р. до н.е.) і Арістотеля (384–322 р.р. до н.е.). Ксенофонт написав

книжку про економіку сільського господарства "Економікос" між 385 і 370 р.р. до н.е. Арістотель визначив свої методологічні основи науки про підприємство близько 350 р. до н.е.. Вже в XII ст. у працях Алі ад Діміджі описується товарна калькуляція та цінова політика підприємства.

Багато науковців в своїх працях зазначають такі основні організаційно педагогічні умови як:

1.Організація педагогічного процесу , що спрямований на формування та розвиток професійної підготовки фахівців;

2 .Застосування особистісно-орієнтованого підходу до підготовки майбутніх економістів ;

3.Ліквідація дублювання змісту економічної освіти шляхом розвитку міжпредметних зв'язків;

4.Використання віртуальних методів навчання із застосуванням інформаційних технологій.

5.Формування позитивної мотивації до навчальної діяльності.

6.Наближення процесу підготовки студентів до практичної діяльності економіста сучасного підприємства .

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1 Визначення організаційно педагогічних умов професійної підготовки фахівців економічної галузі

Враховуючи сучасний ринок праці та вимоги до ЗВО можна зазначити що організаційно педагогічні умови мають вагомe значення в процесі навчання. Для повного та більш якісного отримання навчальної інформації та практичних навичок організаційно-педагогічні умови мають як найбільше взаємодіяти з компонентами теоретичної та практичної діяльності. Перед вибором організаційно-педагогічних умов з'являється певні суперечності між неповною визначеністю конкретних вимог, що стосується підготовки майбутніх спеціалістів у нормативних документах та реальною потребою у висококваліфікованих кадрах, що є компетентними в певній галузі; неузгодженістю нормативних вимог щодо формування компетентності у студентів та необхідністю розробки чітких орієнтирів організації навчання у вищих навчальних закладах.

Організаційно педагогічні умови професійної підготовки фахівців економічної галузі повинні бути наступними:

1. Організація навчального процесу
2. Формування якісної бази навчального матеріалу з економічних дисциплін та міжгалузевих предметів
3. Забезпечення студентів базами практики для закріплення та вдосконалення знань , умінь навичок набутих під час навчального процесу
4. Створення інформаційного простору для дистанційного навчання студентів

5. Формування у студентів постійної мотивації до навчальної діяльності

6. Застосування різних методів та форм подання навчального матеріалу.

7. Забезпечення якісного моніторингу навчальної діяльності.

Також досить вагомими умовами якісного навчання та мотивації студентів є не тільки те як організований навчальний процес ай фактори без яких неможливо здійснювати навчальну діяльність:

1. Відносини між викладачем та студентами

2. Емоційний та психологічний стан в групі

3. Об'єктивна оцінка навчальної діяльності

4. Умови для навчального процесу (клімат, приміщення, місце для навчання, санітажно-гігієнічний стан тощо)

5. Індивідуальні властивості студентів (стан здоров'я, навички, уміння , швидкість опрацювання інформації , мотивація, адаптація та робота в колективі тощо)

6. Створення середовища для всебічного розвитку особистості

1. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладів України орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення знань, швидкої адаптації до змін в соціально- культурній сфері та організацій праці в умовах ринкової економіки. Вона базується на принципах науковості, гуманізму , демократизму , безперервності та зводиться до системи заходів спрямованих на реалізацію змісту освіти.

Навчальний процес в своєму складі повинен мати науково методичне забезпечення що в свою чергу включає в себе:

1. Державні стандарти освіти
2. Навчальні плани
3. Навчальні програми з усіх дисциплін
4. Програми практик

5. Підручники і навчальні посібники
6. Контрольні роботи з навчальних дисциплін
7. Контрольні запитання для семінарських, лабораторних та практичних занять
8. Індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи
9. Методичні матеріали з питання виконання курсових і дипломних робіт.

Освітньо-професійна програма підготовки є переліком обов'язкових та вибіркового навчальних дисциплін із зазначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення і форм підсумкового контролю. Нормативна частина змісту освіти визначається державними стандартами освіти, а вибіркова — вищим навчальним закладом.

Основним нормативним документом, що визначає організацію навчального процесу є навчальний план.

Навчальний план — це нормативний документ, що визначає перелік і обсяг навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми і обсяг проведення навчальних занять, графік навчального процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю.

Зміст та вимоги до знань і вмінь з навчальної дисципліни визначаються навчальною програмою дисципліни. Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до освітньо-професійної програми підготовки ВНЗ складається робоча навчальна програма дисципліни.

Робоча навчальна програма містить виклад конкретного змісту дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та обсяг, визначає форми і засоби підсумкового контролю.

Складовими робочої навчальної програми є тематичний план; засоби проведення поточного і підсумкового контролю; перелік навчально-методичної літератури.

Відповідальність за відповідність рівня підготовки студентів вимогам державних стандартів освіти несуть керівники факультетів і кафедр.

Навчальний процес у вищих навчальних закладах здійснюється у формах навчальних занять, виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи, практичної підготовки, контрольних заходів та у формі навчально-тренувальних занять.

Основними видами навчальних занять є: лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття і консультації. Підсумкові оцінки, отримані студентами за виконання всіх видів навчальних занять, можуть враховуватись при виставленні семестрової оцінки з даної навчальної дисципліни. Лекція є основною формою навчального заняття у ВНЗ й призначається для викладу та засвоєння теоретичного матеріалу. Лекція охоплює матеріали однієї або кількох тем Навчальної дисципліни. Тематика лекцій визначається робочою навчальною програмою.

Лекції проводяться професорами, доцентами, старшими викладачами вищого навчального закладу та запрошеними провідними науковцями і фахівцями-практиками з однією або більше академічними групами. Лектор зобов'язаний дотримуватись навчальної програми щодо тематики занять, але не є обмеженим у трактуванні навчального матеріалу та в формах і засобах його подачі. Лекції, які не охоплені навчальною програмою, проводяться в окремо відведений час.

Лабораторне заняття є формою навчального заняття, при якому студент під керівництвом викладача проводить експерименти (досліди) з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, набуває навичок роботи з лабораторним устаткуванням, вимірною апаратурою, оволодіває методикою експериментальних досліджень.

Лабораторні заняття проводяться не більше як з половиною академічної групи в спеціально обладнаних приміщеннях або в умовах реального професійного середовища (наприклад, в спортивному залі).

Практичне заняття є формою навчального заняття, при якому викладач організовує розгляд студентам окремих теоретичних положень навчальної

дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання студентом відповідних індивідуальних завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі — тестах, наборі завдань.

Практичне завдання включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку проблеми викладачем, обговорення й розв'язання завдань, їх оцінку. Кількість студентів на практичному занятті не повинна перевищувати половини складу академічної групи.

Семінарське заняття є формою навчального заняття в академічній групі, на якому викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів (реферати).

Викладач оцінює і фіксує в журналі підготовлені студентами реферати, їхні виступи в дискусії, уміння формулювати й відстоювати свою позицію.

Індивідуальне заняття проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розкриття творчих здібностей. Вони можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з однієї або декількох навчальних дисциплін.

Види, обсяг і форми індивідуальних навчальних занять, а також форми та методи поточного і підсумкового контролю визначаються індивідуальним навчальним планом студента. Індивідуальні заняття проводяться за окремим графіком.

Курсові роботи виконуються з метою закріплення і поглиблення знань та їх застосування при вирішенні комплексних фахових завдань. Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватись з практичними потребами фаху.

Курсові роботи захищаються перед комісією кафедри, оцінюються за чотирьохбальною шкалою і зберігаються на кафедрі протягом року.

Дипломні (кваліфікаційні) роботи виконуються на завершальному етапі навчання студентів. Вони передбачають як систематизацію теоретичних і

практичних знань зі спеціальності, застосування їх при вирішенні конкретних завдань, так і розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження і експерименту, пов'язаних з темою роботи.

Студент має право обрати тему дипломної роботи з числа запропонованих випускаючою кафедрою або запропонувати свою тему, відповідно її обґрунтувавши. Захист дипломних робіт здійснюється у державних комісіях після виконання студентом усіх вимог навчального плану і при позитивних відгуках керівника дипломної роботи та позитивних рецензіях на дипломний проект фахівців чи науковців відповідного рівня.

Захист може проводитись як у ВНЗ, так і в організації, для якої тематика роботи становить теоретичний або практичний інтерес. Захищені дипломні роботи зберігаються у бібліотеках вищих навчальних закладів протягом 3-х років.

2. Формування якісної бази навчального матеріалу з економічних дисциплін та міжгалузевих предметів

Навчальний матеріал має досить складну структуру зі специфічними елементами й зв'язками між ними, що включає в себе всю інформацію яка подана для опрацювання та засвоєння студентами. Розглядати навчальний матеріал можливо розглядати як сукупність двох інформацій : основної та допоміжної. Метою основної інформації є отримання знань та вмінь, що будуть в подальшому використовуватися в практиці. Допоміжна інформація має на мені забезпечення гарантованості у засвоєнні основної інформації.

Навчальний матеріал, що містять підручники, навчальні посібники, методички, інструкції, збірники задач та вправ тощо, в залежності від виконуваних функцій можна розділити на такі групи:

- Інформаційні (малюнки, схеми, таблиці, музичні твори, різні форми графічного вираження інформації, тексти, твори скульптури й живопису тощо.)
- Операційні (задачі, вправи , завдання що мають інтелектуальний або практичний зміст під час яких виробляються вміння та навички)

- Діагностуючі (мають на мені завдання які допоможуть виявити неправильних дій студентів)
- Стимулюючі(тексти, завдання що мають на мені набуття студентами нових знань);
- Контролюючі (завдання,що забезпечують внутрішній і зовнішній зворотній зв'язок);
- Актуалізуючі(це ті матеріали які сприяють актуалізації опорних знань,умінь ,навичок, необхідних для розуміння й засвоєння нового матеріалу).

Отже, носіями основної інформації є інформаційні, операційні та частково контролюючі , а інші виконують роль допоміжної інформації ,що сприяє якісному і оперативному вивченню і засвоєнню основної інформації.

3. Забезпечення студентів базами практики для закріплення та вдосконалення знань , умінь навичок набутих під час навчального процесу

Проходження практики під час навчального процесу є обов'язковим компонентом освітньої програми для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня і набуття студентами професійних навичок та вмінь.

Практична діяльність здійснюється в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом викладача університету та фахівця від бази практики.

Практична діяльність має на меті формування та оволодіння студентами професійних знань,умінь , що були отримані під час навчального процесу в закладах освіти для вирішення поставлених задач , прийняття самостійних рішень .

Практика студентів являє собою безперервність та послідовність її проведення, поєднання з практичними та лабораторними заняттями , отримання студентами достатнього обсягу практичних знань і вмінь відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик.

Види та тривалість практики визначається відповідно до освітньої програми , навчальних планів та. Графіках навчального процесу.

Основним завданням програм та робочих програм практики полягає в тому, щоб чітко спланувати та регламентувати всю діяльність студентів і викладачів у період її проведення.

Програми та робочі програми: обговорюються і затверджуються на засіданні кафедри та подаються на розгляд проректору з навчальної роботи; декану факультету; навчально-методичному відділу для організації проведення експертизи в установленому порядку.

4. Створення інформаційного простору для дистанційного навчання студентів

В наш час інформаційні технології дають можливість вивчитися незалежно від погоди де ти знаходишся, тому створення інформаційного простору для дистанційного навчання студентів є важливою складовою навчального процесу. На даний момент вже майже не існує навчальних закладів які не використовували систему дистанційного навчання.

Дистанційне навчання - це технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне середовище для постачання навчального матеріалу та спілкування.

Дистанційне навчання має низку переваг:

1. Здобувачі освіти мають можливість не відвідувати регулярно заняття, а навчаються у зручний для цього час
2. Навчальний процес здійснюється не відривно від виробництва або іншої діяльності
3. Має рівні можливості для одержання освіти незалежно від того де проживає студент, його соціального статусу або стану здоров'я
4. Надає можливість навчатися в іноземних навчальних закладах не покидаючи свою країну та надавати послуги іноземним громадянам і співвітчизникам що проживають за кордоном

5. Використання сучасних інформаційних технологій та телекомунікацій .

Інформаційне середовище - це сукупність технологій , програмних засобів зберігання, обробки, передавання інформації.

5. Формування у студентів постійної мотивації до навчальної діяльності.

Формування мотивації до навчання є досить актуальним, так як вона сприяє розвитку інтелекту та є рушійною силою удосконалення особистості в цілому.

Мотивація - це головний чинник поведінкової активності , збудник особистості до певних дій , причому до одних і тих самих дій може спонукати різний мотив . Мотивація як процес заснована на мотивах , причинах, які змушують людину до рішучих дій. У якості мотивів виступають взаємозв'язок потреби і інтересів , цілі та емоції, установки й ідеали, мотив складає основу обрання дій ,які виконує особа. До мотивації належать всі види спонукань особистості до діяльності, а саме : потреби, прагнення, інтереси , захоплення, ідеї мотиви.

У процесі підготовки майбутніх фахівців мотивація має вагоме значення. Її реалізація забезпечує зацікавленість до сприйняття та вивчення навчального матеріалу, сприяє активній участі студентів у виконанні завдань, набуття необхідних знань та практичних навичок.

6. Застосування різних методів та форм подання навчального матеріалу

Сучасна система освіти постійно перебуває в пошуку нових методів ефективного навчання. На сьогоднішній день існує багато методів навчання студентів, середнайпопулярніших є : метод круглого столу; метаплан .

Метод "круглого столу" використовується з метою підвищення ефективності засвоєння теоретичних питань та обговорення , аналіз, коментування поставлених завдань та проблем. "Круглий стіл" є важливою формою навчання ,яка сприяє формуванню знань, умінь, навичок студентів,

їх закріпленню та вдосконаленню, поглибленню й пізнавальної діяльності студентів .

Під час проведення "круглого столу" передбачено що учасники мають самостійно опрацювати матеріал, підготувати доповіді, виступати перед аудиторією, обговорювати та доповнювати доповіді. Також проведення таких занять сприяє у студентів розвитку комунікативних умінь та навичок самостійної роботи.

"Метаплан" був розроблений в кінці 70-80-х років ХХ століття доктором Веблером із Білефельдського університету з метою підвищення ефективності групових дискусій. Цей метод являє собою один з видів мозкового штурму, його використання все частіше зустрічається в педагогічній практиці різних країн світу, проте його первинним призначенням було - ділове планування.

Цей метод буде більш ефективнішим під час викладання гуманітарних наук, адже він дає можливість не тільки провести дискусію , а й візуально зобразити її перебіг, що в свою чергу актуалізує навчальний процес. Головним завданням методу полягає в тому, щоб показати всі можливі сторони тієї чи іншої проблеми.

Отже, "Метаплан" являє собою ілюстраційну дискусію , на задану тему, його можна використовувати вирішення поставлених завдань та проблем, обговорення суперечливих та важливих справ.

Перевага даного методу полягає в тому, що в усіх учасників є можливість висловити свою думку це призводить до взаємодії що в свою чергу, підвищує ефективність та активність обговорення. Також під час проведення дискусії є можливість виділити більш активних, творчих ініціативних студентів.

Недоліками є те, що під час обговорення в мікрогрупах втрачається велика кількість важливої інформації яку студенти можуть не записати і потім під час виступу мовець називає тільки те що було записано а не всі аспекти що були обговорені.

Форма навчання студентів являє собою організовану, методично та змістовно оснащену систему пізнавального та виховного спілкування, взаємодії і відносин викладача та студента.

Існує декілька форм навчання:

- Навчально-планові форми навчання (лекція, семінар, дискусія, лабораторні та практичні заняття, іспит, тести та ін.) Мають на мені навчальне та виховне значення, виробляють певні навички та вміння у студентів.
- Система позапланових форм навчання (факультативні заняття, консультації, гуртки, екскурсії, конференції, тренінги та ін.) дозволяє удосконалити знання та вміння.
- Допоміжні форми навчання (групові та індивідуальні додаткові заняття, репетиторство).

7. Забезпечення якісного моніторингу навчальної діяльності. Для забезпечення цієї організаційно-педагогічної умови на кожному етапі передбачено розробку критеріїв та показників, завдяки яким здійснюється об'єктивна оцінка діагностики й оцінювання рівня знань, контроль успішності формування показників готовності за допомогою розроблених

Майбутній фахівець економічної галузі повинен володіти знаннями не тільки в економічній сфері, а й у правовій, статистичній, інформаційній.

Без знання чинного законодавства неможливо якісно і без ризику здійснювати діяльність, пов'язану з урахуванням фінансів і їх плануванням. Без уміння працювати зі статистичною інформацією і робити висновки, виходячи з сьогоdnішніх даних, неможливо спланувати майбутню діяльність з урахуванням факторів, здатних вплинути на неї. Економіст повинен вміти мислити і аналізувати.

Розвиток інформаційних технологій, з одного боку, в значній мірі полегшило роботу - різні програми автоматизують більшість монотонних процесів, але з іншого, економіст повинен володіти підвищеними навичками

роботи з комп'ютером і окремим програмним забезпеченням. Тому однією з базових дисциплін, які викладають у ВНЗ, є інформатика.

Вкрай корисним в професії економіста буде знання англійської мови. Англійська не тільки допоможе влаштуватися на роботу в престижну зарубіжну фірму, але і дозволить знайомитися з новітньою інформацією, що публікується в основному в англійській літературі. Англійська дозволить Вам виявитися у виграшному положенні перед конкурентами, для яких вивчення цієї мови так і залишилося непереборною перешкодою.

2.2 Характеристика дистанційної форми навчання та характеристика змішаної форми навчання

Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної.

Ефективність дистанційного навчання заснована на тому, що ті, кого навчають, самі відчувають необхідність подальшого навчання, а не піддаються тиску з боку. Вони мають можливість роботи з навчальними матеріалами в такому режимі й обсязі, який підходить безпосередньо їм. Ефект у значній мірі залежить від того, наскільки регулярно займається той, хто навчається. Послідовне виконання контрольних завдань і випускної роботи, а також підтримка у всіх питаннях з боку викладача-координатора забезпечує планомірне засвоєння знань. Також до ефективності дистанційного навчання для випускників і студентів полягає і в тому, що можливість навчатися дистанційно не обмежує можливості навчатися й удосконалюватися в професійній діяльності під час роботи на підприємстві. Цей рівень освіти студенти вважають цілком достатнім і можливим для здійснення своїх життєвих планів. Багато хто з них вважає, що отримані знання відповідають успішній роботі.

Найбільш важливими компонентами дистанційного навчання є: створення практичних ситуацій під час навчального процесу, можливість проявити себе, самореалізуватися, чіткість організації навчального процесу, індивідуального підходу. Найменш важливими: участь у науково-дослідній роботі, можливість "показати себе".

Вміння працювати в навчальному середовищі допоможуть студентам вирішувати проблеми з навчальним матеріалом і консультуванням на відстані у вільний час. Оцінюючи успіх у майбутній професійній діяльності,

студенти, що не мали досвіду роботи, оцінюють свої шанси трохи вище, ніж ті, хто працює в даний момент.

Гнучкість та широкий інструментарій дистанційної освіти дає змогу використовувати її технології при очній формі навчання (перевірка домашнього завдання, контроль рівня засвоєння навичок та вмінь), в поєднанні із заочною формою (консультації в режимі «онлайн», телеконференції), а також як окремий тип організації навчання (веб-курс, тренінг). Звикористанням новітніх засобів усі необхідні навчальні ресурси (підручники, посібники, дидактичний матеріал, педагогічні програмні засоби тощо) зберігаються в єдиному сховищі з постійним доступом до них.

Дистанційне навчання (Distance Learning, Distance Education) – це така форма організації освітнього процесу, основою якої є самостійна робота людини, яка навчається. Це дає змогу навчатися у зручний для людини час та у віддаленому від викладача місці (тому дистанційне). Названий тип навчання дає змогу отримати освіту широкому колу людей, які мають певні обмеження задля очного навчання: йдеться про працюючих, військовиків строкової служби, інвалідів, в'язнів та ін. Значна кількість людей має вікові обмеження, через що цю форму навчання інколи називають освітою дорослих (adult education). Іншими словами, дистанційне навчання передбачає таку організацію навчального процесу, коли студент навчається самостійно за розробленою викладачем програмою і віддалений від нього у просторі чи в часі, однак може вести діалог з ним за допомогою засобів телекомунікації [18]

Дистанційній освіті притаманна низка позитивних рис, які не властиві традиційній, а саме:

1. дистанційна освіта формує глобальний (національний, регіональний, міський, локальний), принципово новий освітній простір;
2. можливість займатися в зручний для себе час у зручному місці й темпі, нерегламентований відрізок часу для освоєння дисципліни;

3. паралельне із професійною діяльністю навчання, тобто без відриву від виробництва;
4. можливість звертання до багатьох джерел навчальної інформації (електронних бібліотек, банків даних, баз знань тощо);
5. спілкування через мережу Інтернет і за допомогою електронної пошти, один з одним і з викладачами;
6. сконцентроване подання навчальної інформації та мультидоступ до неї підвищує ефективність засвоєння матеріалу;
7. при дистанційному навчанні у кожного студента є можливість витратити більше зусиль і часу на складні та важливі для нього теми з метою поглибленого опрацювання;
8. використання в освітньому процесі новітніх досягнень інформаційних і телекомунікаційних технологій, що також дає змогу навчати роботі з ними;
9. рівні можливості одержання освіти – незалежно від місця проживання, стану здоров'я, елітарності й матеріальної забезпеченості студента;
10. дистанційне навчання допомагає оминати психологічні бар'єри, пов'язані з комунікативними якостями людини, – наприклад, соромливістю, страхом публічних виступів та ін.;
11. експорт та імпорт світових досягнень на ринку освітніх послуг;
12. дистанційне навчання розширює та оновлює роль викладача, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно вдосконалювати свої курси, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій;
13. дистанційна освіта позитивно впливає на студента, збільшуючи його творчий та інтелектуальний потенціал за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, уміння володіти комп'ютерною технікою і самостійно приймати відповідальні рішення;

14. якість дистанційної освіти не поступається в ідеалі якості очної форми одержання освіти, а поліпшується за рахунок залучення кадрового (професорсько-викладацького) складу найвищої кваліфікації і використання в навчальному процесі найкращих навчально-методичних видань та контролюючих тестів з дисциплін.

Серед важливих проблем та недоліків дистанційної форми освіти в Україні варто також виділити недостатній безпосередній контакт між персональним викладачем та дистанційним студентом через надзвичайну професійну завантаженість вітчизняних педагогів. Студенти закордонних дистанційних курсів можуть отримувати відповіді на свої листи вже через кілька годин, оскільки викладачів в країнах зі значним досвідом впровадження дистанційної освіти набагато більше, ніж студентів. На жаль, в Україні склалася протилежна ситуація – бажаючих отримати дистанційну освіту у нас багато, а досвідчених викладачів, знайомих з новітніми технологіями дистанційного спілкування, обмаль. Також існують ще й такі проблеми, як:

1. відсутність особистого спілкування між викладачем та студентом (відбувається менш ефективна передача знань, без особистого контакту). Також не вистачає спілкування з колегами-студентами для обміну досвідом;

2. наявність у студента сильної особистої мотивації, вміння навчатися самостійно, без постійної підтримки та підштовхування з боку викладача;

3. відсутність можливості негайного практичного застосування отриманих знань із наступним обговоренням виниклих питань з викладачем і роз'яснення ситуації на конкретних прикладах;

4. студенти не завжди можуть забезпечити себе достатнім технічним обладнанням – мати комп'ютер та постійний вихід у Інтернет;

5. відсутні або є дуже дорогими прикладні комп'ютерні програми, необхідні для підтримки WEB-сайтів та інформаційних ресурсів, адміністрування процесів дистанційного навчання;

б. необхідність великих інвестицій на початковому етапі організації роботи системи дистанційного навчання.

Але, незважаючи на недоліки, технології дистанційного навчання є могутнім засобом пізнання. Щоб підвищити ефективність нових інформаційних технологій у навчанні, слід сформувати певну систему, яка передбачає інше розуміння сутності навчання, ролі викладача і студентів у цьому процесі, взаємовідносин викладача і студентів, оснащення робочих місць викладача і студентів. Успішне вирішення проблеми впровадження дистанційної освіти в Україні сприятиме підвищенню якості і рівня доступності вищої освіти, інтеграції національної системи освіти в наукову, виробничу, соціально-суспільну та культурну інформаційну інфраструктуру світового співтовариства.

Сьогодні дистанційне навчання в Україні може повноцінно розвиватися тільки за наявності таких його основних складових: нормативно-правової бази; навчальних закладів (центрів, кафедр, факультетів, інститутів або університетів дистанційного навчання); контингенту студентів; кваліфікованих викладачів; навчальних програм і курсів; відповідної матеріальнотехнічної бази (апаратного і програмного забезпечення, високошвидкісних ліній зв'язку); фінансової підтримки; розробки критеріїв якості тощо [19]

Як свідчать практика й ряд досліджень, тенденція навчання чітко розвивається в напрямку змішаного навчання. Під змішаним навчанням (blended learning) прийнято розуміти об'єднання формальних засобів навчання - роботи в аудиторіях, вивчення теоретичного матеріалу - з неформальними, наприклад, обговоренням за допомогою електронної пошти й інтернет-конференцій. Змішана форма навчання органічно з'єднує в собі як денні, так і дистанційні форми навчання.

Moodle - це безкоштовна, відкрита (Open Source) система. Вона не лише безкоштовна сама, а й не потребує для своєї роботи жодного платного програмного забезпечення. Тобто кожний навчальний заклад може

впровадити у себе не просто безкоштовну і найбільш досконалу, а ще й абсолютно ліцензійну систему, не витративши жодної копійки на придбання програмного забезпечення. При цьому він може вносити зміни у код у відповідності до своїх потреб.

Moodle - це найбільш досконала і поширена в Україні і в світі система такого призначення. На даний момент Moodle вже має 129 мільйонів користувачів в усьому світі й продовжує розвиватися темпами, значно швидшими, ніж її конкуренти. У 2018 р. сталася знакова подія. За статистикою, використання платформи Moodle у світі перевищило використання усіх інших платформ разом узятих.

Для отримання якісної освіти важливим є чинник здійснення контролю засвоєних знань. LMS Moodle також гарно зарекомендувала себе як потужний інструмент електронного тестування, який дає широкий спектр можливостей. Практика використання цієї платформи у ЗВО України показує, що тестування є ефективним у разі створення якісних тестів, правильно підібраних варіантів відповідей. Всі ці завдання лягають на плечі розробників курсу.

К.Р. Колос вивчаючи систему Moodle як засіб розвитку предметних компетентностей учителів інформатики в умовах дистанційної післядипломної освіти, засвідчує ефективність використання системи. На її думку, Moodle-орієнтована дидактична модель розвитку предметних компетентностей учителів інформатики за вимогами безперервного навчання вчителя повинна включати такі взаємопов'язані між собою етапи: діагностування, планування, навчання, управління навчально-пізнавальним процесом, оцінювання, повідомлення результатів [26].

Н.В. Михайлова підкреслює, що асинхронна самотійна робота студентів вузу в середовищі Moodle визначається як суб'єктний вид навчально-пізнавальної та практичної діяльності майбутніх фахівців, спрямованої на вирішення системи навчальних задач і завдань в процесі

розподіленої в часі інтерактивної взаємодії з розвиваючими елементами електронного навчального середовища Moodle[27].

Найбільшим недоліком цієї системи є відсутність прямого контакту між студентом, викладачем та іншими учасниками курсу. Іншою проблемою є відсутність мотивації та самодисципліни, які є важливими у випадку дистанційного навчання. Дослідження показують, що значна частина людей, які починають курси електронного навчання, не закінчують його. Також є люди, які скептично ставляться до використання комп'ютерного обладнання або мають труднощі з експлуатацією. Користувачі Moodle часто скаржаться на проблеми, які вони відчують при налаштуванні системи [29].

Створення опитування

Опитування - метод збору соціальної інформації про досліджуваний об'єкт під час безпосереднього (інтерв'ю) чи опосередкованого (анкетування) соціально-психологічного спілкування соціолога і респондента (опитуваного) шляхом реєстрації відповіді респондентів на сформульовані соціологом питання, які впливають з цілей і завдань дослідження.

З його допомогою можна одержати інформацію, не завжди відображену в документальних джерелах чи доступну прямому спостереженню. До опитування вдаються, коли необхідним, а часто і єдиним джерелом інформації є людина - безпосередній учасник, представник, носій досліджуваних явища чи процесу. Вербальна (словесна) інформація, одержана завдяки цьому методі, значно багатша і загалом надійніша, ніж невербальна. Вона легше піддається кількісному опрацюванню й аналізу, що дає змогу широко використовувати для цього обчислювальну техніку. Достоїнством методу опитування є також його універсальність. Вона полягає в тому, що при опитуванні реєструють і мотиви діяльності індивідів, і результати їх діяльності. Все це забезпечує методі опитування переваги, не властиві ні методі спостереження, ні методі аналізу документів.

Для одержання достовірної інформації необхідно, щоб опитуваний:

- a) сприйняв потрібну інформацію;

- б) правильно зрозумів її;
- в) зміг згадати, якщо необхідно, події минулого;
- г) обрав адекватну відповідь на поставлене питання;
- д) зміг адекватно втілити відповідь у слова. Важливо також, щоб опитуваний не тільки міг, але й хотів щиро відповісти на питання.

Для написання опитування було використано навчальні матеріали та інформацію зі статей. Дане опитування створене для студентів вищих навчальних закладів з метою отримання інформації про організаційно педагогічні умови та дистанційні технології. Дане опитування можливо використовувати для збирання інформації та обробки її. Це опитування допоможе отримати дані про дистанційні технології навчання.

Аналіз проведеного опитування студентів

Аналіз — процес уявного або справжнього розчленування складного об'єкта на частини для кращого розуміння.

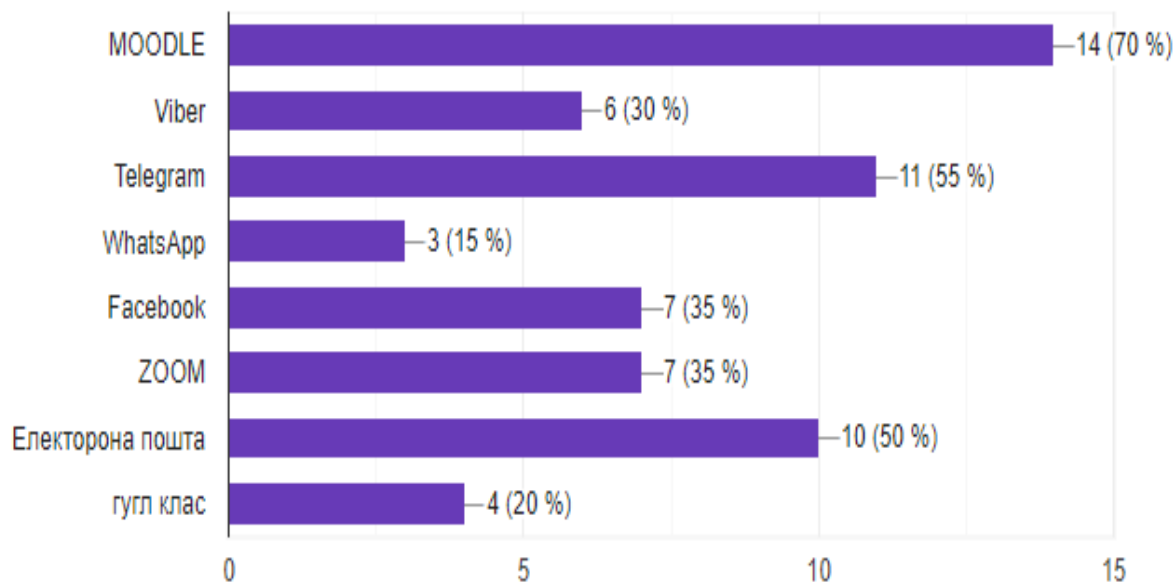

Рис.2.1. Ресурси дистанційних технологій використовувані під час дистанційного навчання

Серед популярних і найбільш затребуваних на сьогодні технологій дистанційного навчання найбільшу прихильність здобувачі вищої освіти (70%) виявили до модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища (MOODLE), яке в університеті активно використовують упродовж останніх років. Наступними за популярністю є такі форми дистанційного навчання, як: Viber, електронна пошта, Skype, Zoom та ін.

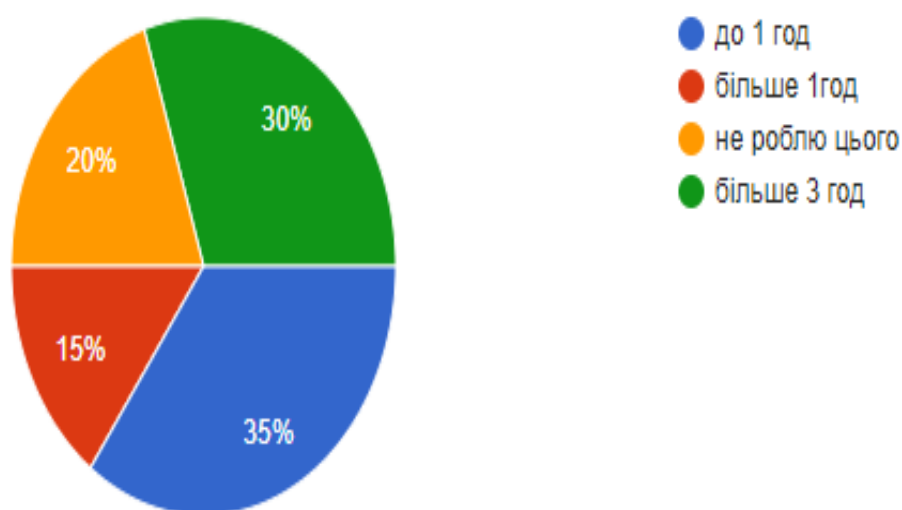

Рис.2.2. Кількість часу в день який студенти використовують для навчання в за системі "MOODLE" та інших дистанційних технологій

Із рис.2.2. видно, що на навчання в системі дистанційних технологій 35% опитуваних витрачають менше однієї години, 30% витрачають на навчання більше трьох годин, також є ті студенти що взагалі не використовують дистанційні технології для навчального процесу. Дані показники засвідчують про використання в освітньому процесі системи Moodle, вона відкриває нові можливості, позитивно сприймається здобувачами вищої освіти та забезпечує вдосконалення професійної підготовки.

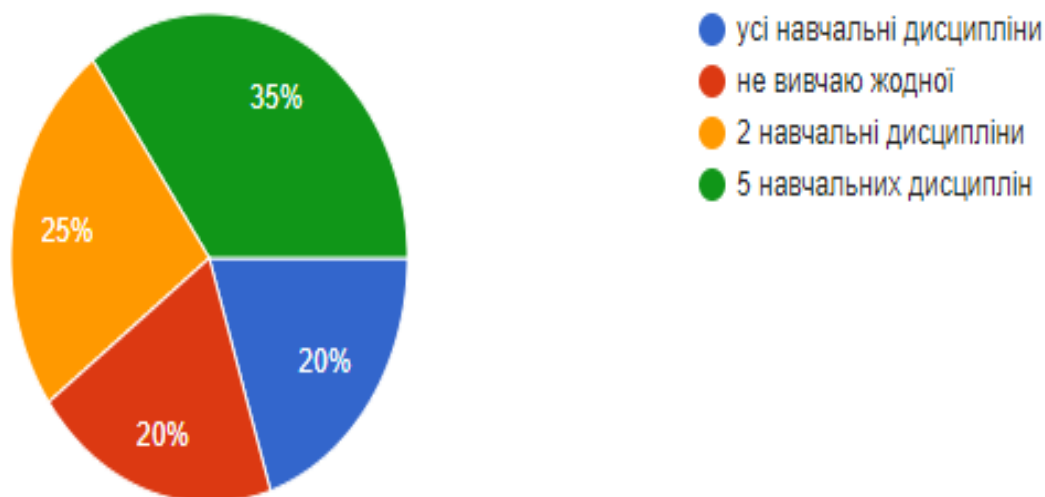

Рис.2.3.Кількість навчальних дисциплін яку студенти вивчають за допомогою системи "MOODLE" та інших дистанційних технологій навчання

Враховуючи сучасну ситуацію студентам було запропоновано дати відповідь на питання щодо кількості навчальних дисциплін, які вони вивчають в університеті за допомогою системи Moodle та інших дистанційних технологій навчання. У 35% та 20% відповідей респонденти зазначили що це більше п'яти та усі дисциплін з навчального семестру.

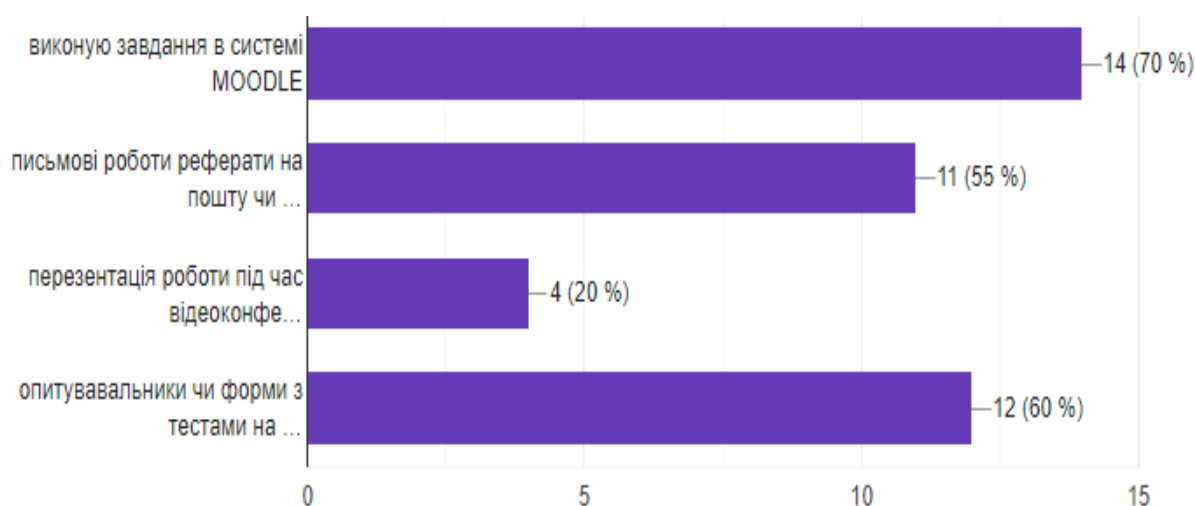

Рис.2.4. Формат у якому студенти вконують завдання

Аналізуючи рис.2.4. можна зробити висновок, що 70% опитаних студентів виконують завдання в системі Moodle, 60% за допомогою опитувань чи тестів, 65% виконують письмові роботи ,реферати та відправляють їх на електронну пошту чи в месенджер, та 20% виконують презентації.

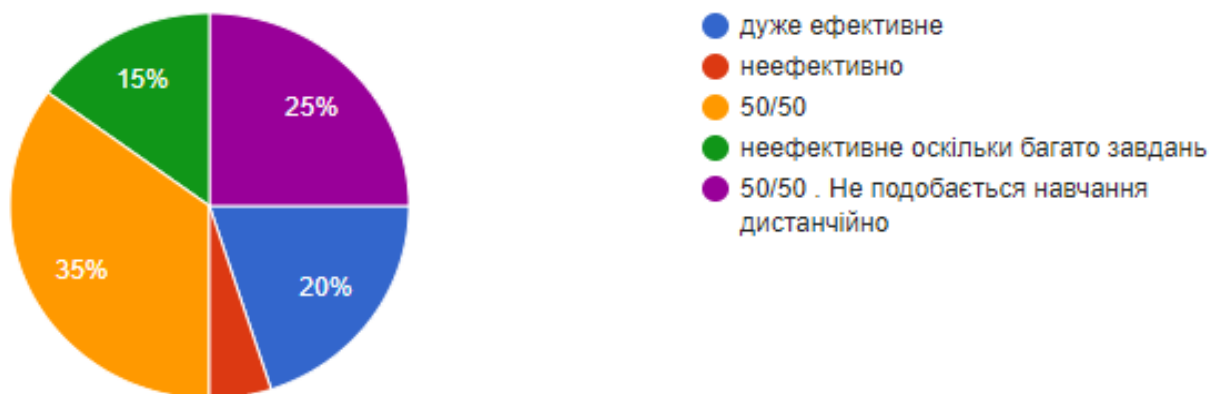

Рис.2.5. Ефективність дистанційних технологій навчання

З рис.2.5. " Ефективність дистанційних технологій навчання" ми можемо зробити висновок , що в загальному більшість студентів задоволена системою дистанційного навчання, що стосується показників то 35% задоволені 50/50, 25% не подобається дистанційне навчання, також 15% вважають дистанційне навчання не ефективним і 20% опитаних вважають дистанційну систему навчання дуже ефективною.

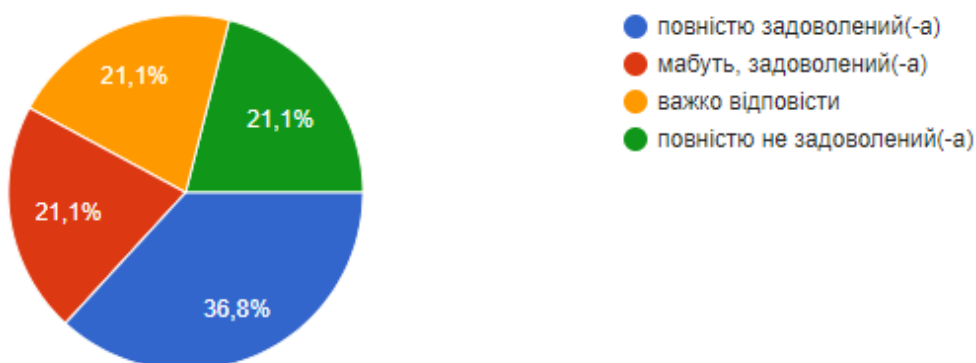

Рис.2.6. Задоволеність організацією навчання в Університеті за допомогою дистанційних технологій

Проаналізувавши показники задоволення студентів дистанційними технологіями навчання можна зробити висновок, що в загальному 58% опитаних студентів задоволені навчанням на дистанційній основі, 21% не змогли дати відповідь на це запитання, та 21% повністю не задоволені дистанційними навчанням.

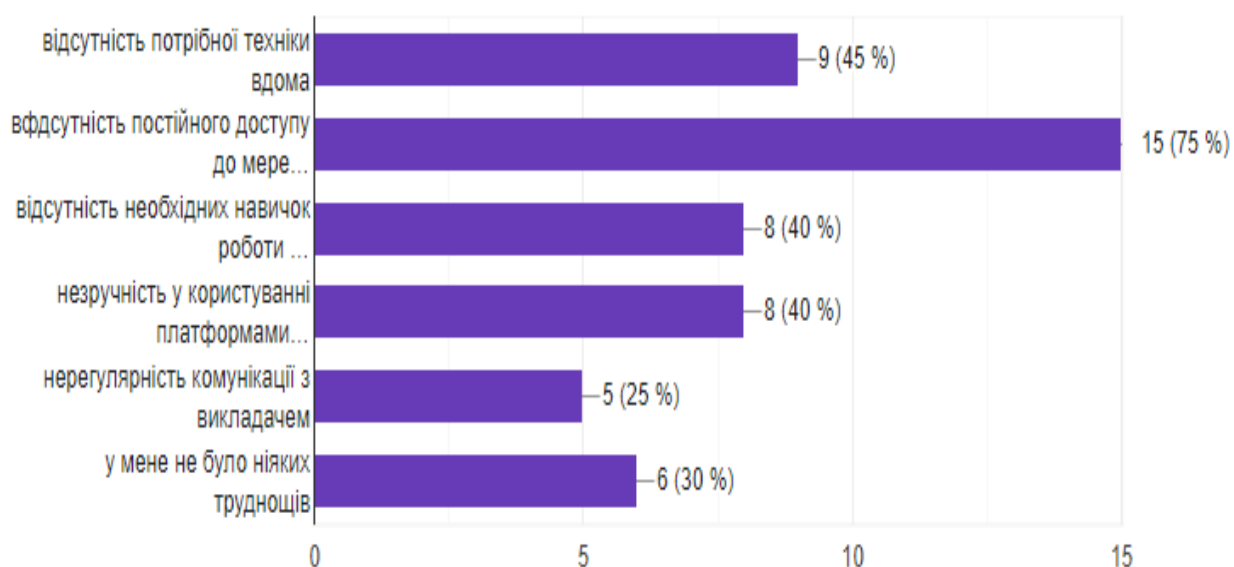

Рис.2.7. Труднощі, що виникали у студентів під час користування дистанційними технологіями навчання.

Відповіді студентів, щодо труднощів з якими їм приходилося стикатися розподілилися наступним чином: відсутність потрібної техніки вдома 45%; відсутність постійного доступу до мережі Інтернет 75%; відсутність необхідних навичок роботи з технікою та програмами забезпечення 40%; незручність у користуванні платформами дистанційного навчання 40%; нерегулярність комунікації з викладачем 25%; та у 30% не виникло ніяких труднощів.

На запитання про переваги дистанційного навчання відповіді студентів були наступними: індивідуальний підхід; економія часу; мобільність; навчання без відриву від основної діяльності; можливість навчатися в будь-якому місці та в будь-який час.

Здобувачі вищої освіти у своїх відповідях вказали й на проблеми, що виникали під час використання дистанційних технологій навчання і які терміново треба вирішити, як-от: відсутність комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни в системі MOODLE; брак чітких вимог під час виконання завдань, неритмічність комунікації з науково-педагогічним працівником; відсутність допоміжних матеріалів для виконання завдань (підручник, посібник, конспект лекцій) та ін.

Під час опитування здобувачі вищої освіти подали свої пропозиції щодо підвищення ефективності використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі, з-поміж яких: можливість зарахування викладачами отриманих сертифікатів про опанування курсів різних освітніх онлайн-платформ; прозорість системи оцінювання, що дає змогу відстежувати успішність через використання електронного журналу в системі MOODLE; унормування викладачами кількості завдань із навчального предмета та часу на їх виконання; збільшення кількості доступних електронних ресурсів із навчальної дисципліни, електронних підручників, навчальних посібників; удосконалення практики використання викладачами мобільних додатків Viber, Telegram, Zoom та ін.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Підготовка фахівців економічної галузі повинна здійснюватися відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики, мета якої відображається у формі системи вмінь розв'язувати певні завдання.

Якість сучасної вищої економічної освіти залежить від професійної компетентності та педагогічної майстерності професорсько-викладацького складу в тому чи іншому закладі вищої освіти. У зв'язку з цим важливим завданням стає формування нового типу педагогічного та економічного мислення не лише студентів, а й викладачів, активізація освітнього процесу завдяки використанню новітніх методик навчання, що зі свого боку надасть можливість отримати необхідний обсяг знань, умінь та навичок у сфері морально-культурних норм, інноваційної та підприємницької діяльності, маркетингових послуг, стратегічного менеджменту, а також комерційного права.

Організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців економічної галузі повинні бути наступними:

1. Організація навчального процесу
2. Формування якісної бази навчального матеріалу з економічних дисциплін та міжгалузевих предметів
3. Забезпечення студентів базами практики для закріплення та вдосконалення знань, умінь навичок набутих під час навчального процесу
4. Створення інформаційного простору для дистанційного навчання студентів
5. Формування у студентів постійної мотивації до навчальної діяльності
6. Застосування різних методів та форм подання навчального матеріалу.
7. Забезпечення якісного моніторингу навчальної діяльності.

Також досить вагомими умовами якісного навчання та мотивації студентів є не тільки те як організований навчальний процес ай фактори без яких неможливо здійснювати навчальну діяльність:

- Відносини між викладачем та студентами
- Емоційний та психологічний стан в групі
- Об'єктивна оцінка навчальної діяльності
- Умови для навчального процесу (клімат, приміщення, місце для навчання, санітажно-гігієнічний стан тощо)
- Індивідуальні властивості студентів (стан здоров'я, навички, уміння , швидкість опрацювання інформації , мотивація, адаптація та робота в колективі тощо)

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гуляєва Н. М. Мобільність викладачів і студентів: проблеми та орієнтири Список використаних джерел 354 Професійна підготовка фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польщі та України / Н. М. Гуляєва // Матеріали VI щорічної міжнародної конференції «Розбудова менеджмент-освіти в Україні» (17–19 лютого 2005 року м. Дніпропетровськ). – К. : Навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – С. 76–81.

2. Лукомська О. Проблеми якості економічної освіти в Україні та шляхи їх подолання [Електронний ресурс] / Оксана Лукомська // Український науковий журнал: Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/1173> (дата звернення: 17.06.2016). – Назва з екрану.

3. Войнаровський А. В. Дидактичні умови формування економічних знань у студентів вищих педагогічних навчальних закладів : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.09 / А. В. Войнаровський. – Луцьк, 2005. – 186 с.

4. Болюбаш Н. М. Формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами мережевих технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. М. Болюбаш. – Ялта, 2011. – 20 с.

5. Полонский В.М. Словар по образованию и педагогике/В.М. Полонский .- М.:Высшая школа, 2004,-512с.

6. Манько, В. М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін / В. М. Манько // Соціалізація особистості: зб. наук. пр. Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. – К. : Логос, 2000. – Вип. 2. – 153–161 с.

7. Ашеров А. Т., Логвіненко В. Г. Методи і моделі оцінки педагогічного впливу на розвиток пізнавальної самостійності студентів / Українська інженерно-педагогічна академія. – Х. : УІПА, 2005. – 164 с

8. Федорова, О. Ф. Некоторые вопросы активизации учащихся в процессе теоретического и производственного обучения / О. Ф. Федорова. – М. : Высшая школа, 1970. – 301 с.

9. Іванченко Є. А. Формування професійної мобільності майбутніх економістів у процесі навчання у вищих навчальних закладах: дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Є. А. Іванченко. – О., 2005.

10. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання : навч. посіб. / [А. М. Алексюк, А. А. Аюрзанайн, П. І. Підкасистий, В. А. Козаков та ін.]. – К. : ІСДО, 1993. – 336 с.

11. Стасюк В.Д. Педагогічні умови професійної підготовки майбутніх економістів у комплексі «школа – вищий заклад освіти»: дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / В. Д. Стасюк. – Одеса, 2003.

12. Зінченко В.О. Формування професійної спрямованості студентів економічних спеціальностей на початковому етапі навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. О. Зінченко. – Луганськ, 2008. – 20 с.

13. Жернов В.И. Теоретико- методологические основы формирования профессионально-педагогической направленности личности студента педвуза : [Монография] / В.И. Жернов, Магнитогорск , 1999.-116с.

14. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання та умови застосування / В.М.Кухаренко, О.В.Рибалко, Н.Г. Сиротенко . – Х., 2002. – 320с.

15. Трайнев В.А. Дистанционное обучение и его развитие / В.А. Трайнев , В.Ф.

Гуркин , О.В. Трайнев . – 2-е изд . – М.: Издательско-торговая корпорация «

Дашков и К», 2008. – 294с.].

16. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://194.44.29.29/Files/PublicItems/FldDoc/7/Distance.doc>

17. Бацуровська І.В. Технології дистанційного навчання у вищій освіті [Електронний ресурс] / І.В.Бацуровська, О.М.Самойленко. - Режим доступу: http://www.confcontact.com/20110225/pe4_samojl.htm.

18. Триндаде А. Р. Информационные и коммуникационные технологии и развитие человеческих ресурсов / А. Р. Триндаде // Дистанционное образование. – 2000. – № 2. – С. 5–9.

19. Татарчук Г. М. Институционализация дистанционного обучения: социологический аспект / Г. М. Татарчук // Образование. – 2000. – № 1. – С. 63–72.

20. Кухаренко В.М. Змішане навчання. Вебінар. [Електронний ресурс] / М. В. Кухаренко // – Режим доступу: <http://www.wiziq.com/online-class/2190095-intel-blended>

21. Никитина М.С. Теоретико-методологические аспекты исследования проблемы смешанного обучения / М.С. Никитина // В мире научных открытий. – 2012. № 1. – 167– 176 с.

22. Phil Bickerton. 7 Reasons Blended Learning is The Future of Training. January, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://trainingstation.walkme.com/7-reasons-blended-learning-futuretraining/>

23. Tom Vander Ark. 10 Reasons Teachers Love Blended Learning. Sep 10, 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.huffingtonpost.com/tom-vander-ark/10-reasons-teachers-love-_b_894222.html

24. Носков В. Соціально-психологічні детермінанти інноваційної культури в гуманітарному ВНЗ / Носков В., Кальянов А., Єфросиніна О. // Соціальна психологія. – 2005. – № 4 (12). – С.69-83.

25. Смирнов В. И. Общая педагогика в тезисах, дефинициях, иллюстрациях / В. И. Смирнов. – М. : Педагогическое общество России, 1999. – 416 с.

26. . Колос К.Р. Система Moodle як засіб розвитку предметних компетентностей учителів інформатики в умовах дистанційної

післядипломної освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.10, „Інформаційно-комунікаційні технології в освіті” / К.Р. Колос. —К., 2011. —21с.

27. Михайлова Н.В. Электронная обучающая среда Moodle как средство организации асинхронной самостоятельной работы студентов вуза: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 “Общая педагогика, история педагогики и образования” / Н.В. Михайлова.—Оренбург, 2012. —23 с.

28. Про затвердження Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України № 466 від 25.04.2013 р. — Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>. —Назва з екрану.

29. Moodle[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://moodle.org/>. — Назва з екрану.